

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ КОМЕРЦІЙНИМ БАНКОМ

Н.В. Кіріченко, М.М. Мухіна

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **В.М. Лачкова**

Розкрито сутність поняття «антикризове управління комерційним банком», визначено його основні функції та ключові завдання, сформульовано основні напрями ефективного управління банківською установою в умовах невизначеності діяльності.

Ключові слова: криза, банкрутство, антикризове управління, стратегія.

СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ К АНТИКРИЗИСНОМУ УПРАВЛЕНИЮ КОММЕРЧЕСКИМ БАНКОМ

Н.В. Кириченко, М.М. Мухина

Научный руководитель – канд. экон. наук, доц. **В.Н. Лачкова**

Раскрыта сущность понятия «антикризисное управление коммерческим банком», определены его основные функции и ключевые задачи, сформулированы основные направления эффективного управления банковской организацией в условиях неопределенности деятельности.

Ключевые слова: кризис, банкротство, антикризисное управление, стратегия.

MODERN APPROACHES TO CRISIS MANAGEMENT AT A COMMERCIAL BANK

N. Kirichenko, M. Mukhina

Scientific supervisor – PhD in Economics, Associate Professor **V. Lachkova**

The essence of the concept of "anti-crisis management of the bank" is revealed, its functions and key tasks are defined, the basic directions of effective management of the banking organization in conditions of uncertainty of activity are formulated.

Keywords: crisis, bankruptcy, crisis management, strategy.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Економічне зростання в державі безпосередньо залежить від міцності банківської

системи, її можливостей фінансувати та обслуговувати потреби реальної економіки. У сучасних умовах посткризового розвитку України однією із основних проблем стає підтримка стабільності й надійності банків за рахунок розробки та впровадження дієвої системи антикризового управління, яка дасть змогу передбачити та мінімізувати дію кризових явищ. Вирішення цієї проблеми неможливе без формування та впровадження ефективної системи антикризового управління, що стає головною передумовою забезпечення фінансової стійкості банків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання суті антикризового управління та ефективності його застосування досліджували такі вчені, як О.О. Болдирєв, Т. Васильєва, В.В. Вітлінський, О.В. Дзюблюк, М.І. Зверяков, Т.М. Качала, А.С. Стадник, В.В. Коваленко, Л.О. Лігоненко, О.В. Мороз, Б.В. Самородов та ін.

Метою статті є дослідження теорії антикризового управління, визначення його ролі та завдань у системі фінансового менеджменту комерційного банку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасний стан розвитку комерційних банків характеризується бурхливими коливаннями, які, з одного боку, мають стимулюючий ефект, а з іншого – є причиною порушення стійкості та надійності банківської системи взагалі. В умовах нестійкої рівноваги ринкової економіки такі порушення призводять до паралізації платіжної системи, коливань курсу національної валюти, викликають загострення політичної ситуації. Усе це зумовлює підвищення ролі та значення антикризового управління в системі менеджменту комерційного банку.

Праці вітчизняних і зарубіжних учених містять всебічний аналіз питань поняття антикризового управління як економічної категорії, проблем його організації, класифікації видів кризи та засобів її подолання. Разом із тим, основні принципи організації антикризового управління на рівні господарюючого суб'єкта, проблеми його вдосконалення та використання все ще залишаються актуальними й вимагають подальшого теоретичного та практичного обґрунтування.

Провідні економісти-дослідники виділяють три підходи до розуміння суті категорії «антикризове управління»: управлінський, стратегічний та системний (рис. 1). Аналіз економічної літератури дозволяє констатувати, що більшість учених-економістів визначають «антикризове управління» як організоване управління, що спрямоване на виявлення ознак кризового стану та створення відповідних передумов для його своєчасного подолання з метою забезпечення

фінансової стійкості суб'єктів господарювання, недопущення їх банкрутства та ліквідації.

В узагальненому вигляді під антикризовим управлінням варто розглядати таке управління, яке буде запобігати виникненню, або пом'якшувати кризові ситуації.

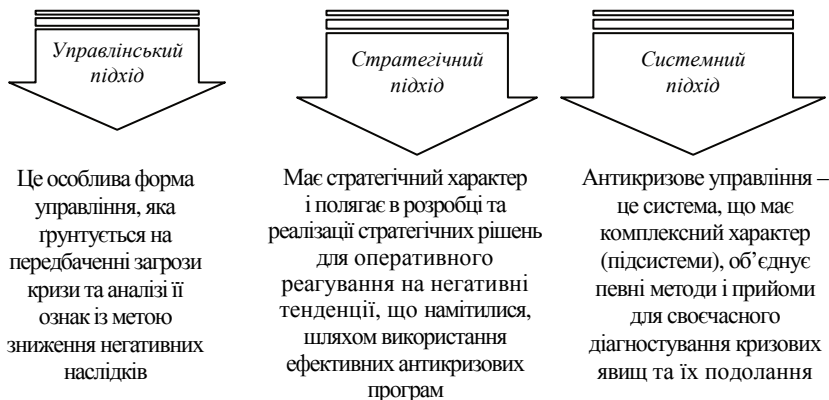

Рис. 1. Суть підходів до антикризового управління

Основні напрями антикризового управління повинні бути спрямовані на стратегічні орієнтири стабільного функціонування банків, досягнення конкурентних переваг на ринку з урахуванням ризиків із метою настання стабілізації та ліквідації або уникнення кризових явищ.

Важливою є орієнтація загальнодержавної політики на ефективне залучення та розміщення національних фінансових ресурсів. Подоланню банківської кризи сприятиме своєчасна реалізація антикризових заходів, що відновить довіру до банківських установ, сприятиме підвищенню ліквідності та платоспроможності банків.

Наочно суть антикризового управління банком можна подати таким чином (рис. 2).

Антикризова фінансова стійкість банків – це комплексна динамічна характеристика, яка визначає спроможність банків максимально ефективно та з мінімальним ризиком трансформувати, розподіляти та використовувати свої ресурси (персонал, фінансові ресурси, обладнання та інформаційні технології) із метою виконання власних зобов'язань, збереження ефективності діяльності в умовах циклічного розвитку економіки, допустимий рівень ризику та нівелювання наслідків кризи.

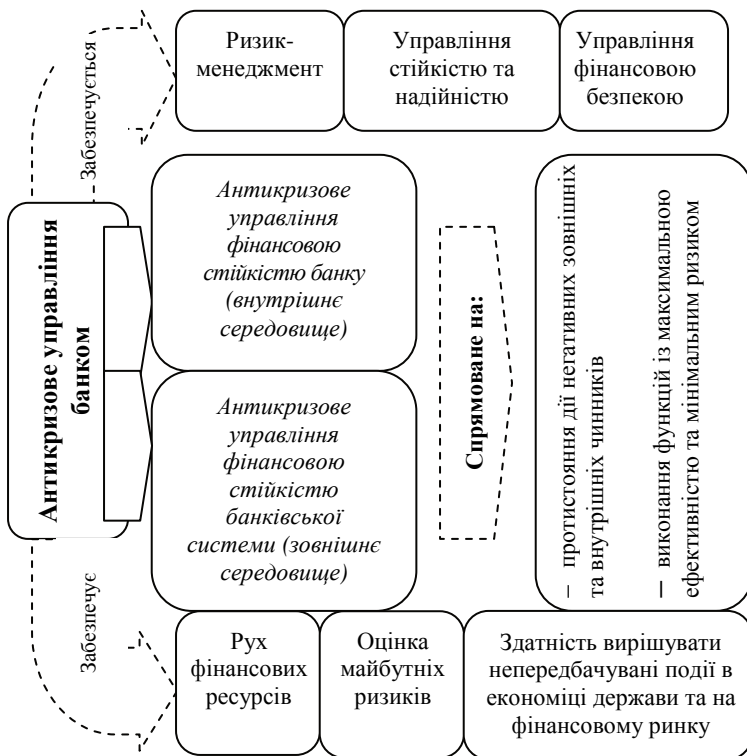

Рис. 2. Антикризове управління в системі фінансового менеджменту банків

Метою антикризового управління фінансовою стійкістю банків є їх здатність досягти цілей стійкого розвитку на засадах реалізації основних принципів і методів антикризового управління фінансовою стійкістю (рис. 3).

Еволюційний принцип антикризового управління фінансовою стійкістю банків передбачає зміну зв'язків між елементами банківської системи (банками) у часі під впливом зовнішніх і внутрішніх чинників. Цей принцип є важливим під час організації банками захисту від кризових явищ, тобто при формування засад системи антикризового управління.

Наступний принцип, який є не менш важливим під час формування антикризового управління фінансовою стійкістю, принцип адекватності, що відображає відповідність напрямів розвитку банківської системи та окремих банків особливостям розвитку та стану реального сектора світової та національних економік.

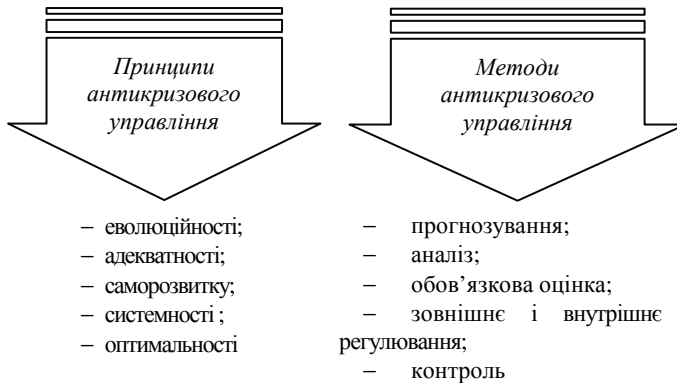

Рис. 3. Сукупність принципів і методів антикризового управління

Необхідність використання принципу самоорганізації антикризового управління фінансовою стійкістю банків, зумовлена тим, що всі процеси, які відбуваються в банку, можна розділити на дві групи: керовані та некеровані.

Керовані процеси – це процеси, що підлягають змінам у певному напрямі при свідомому впливі менеджерів банків на них.

Некеровані процеси – це процеси, напрям і характер яких неможливо змінити персоналом банку з будь-яких причин. На нашу думку, важливість цього принципу полягає в обґрунтуванні необхідності регулювання стихійних процесів створення на території держав різних видів банків, а в результаті не завжди раціональних банківських систем, що у разі настання економічної кризи збільшує вразливість банків до кризових явищ.

Головною метою системи антикризового управління банківською установою є визначення масштабів кризи, рівня впливу факторів кризи на діяльність установи; способів і методів антикризового управління та важелів запобігання розгортанню кризи з витратами для банку.

Основними завданнями системи антикризового управління фінансової стійкості банків є:

- своєчасне виявлення первісних ознак кризи;
- визначення ефективних методів управління кризовими ситуаціями;
- послаблення негативних наслідків кризи;
- виявлення причин, що викликають кризи, і пошук способів їх усунення.

Реалізація завдань системи антикризового управління фінансовою стійкістю банків має відбуватися шляхом виконання всіх вимог сукупності засобів антикризового управління.

Висновки. Узагальнюючи сучасні підходи до антикризового управління можна визначити суть антикризового управління банківською установою як управління, завданнями якого є створення умов для збереження фінансової стійкості та довіри до банків шляхом передбачення загроз кризових явищ, аналізу їх симптомів, розробки та впровадження ефективних заходів щодо зменшення негативних наслідків кризи та використання впливу її чинників для формування подальшої стратегії розвитку банків.

Список джерел інформації

1. Болдирев О. О. Оцінка використовуваних методів діагностики в системі механізмів управління попередження кризових ситуацій в банках / О. О. Болдирев // Ефективна економіка. – 2011. – № 11.

2. Зверяков М. І. Антикризове управління фінансовою стійкістю банку в умовах економічних дисбалансів / М. І. Зверяков, О. М. Зверяков. – Одеса : ОНЕУ, 2015. – 418 с.

3. Качала Т. М. Науково-методичне забезпечення діагностики кризових явищ в банківській системі [Електронний ресурс] / Т. М. Качала, А. С. Стадник. – Режим доступу: https://docviewer.yandex.ru/view/33078338/?*%aVwsEUCJ2Iw6if%2FdkMn92Sdktex7InVybCl6lnhLW1haWw6Ly8xNjIxMjk1ODY1ODUzNDUzMDgvMS4yIiwidGI0bGUiOiI5MTA2Mi0xOTc4ODQhMS1QQi5wZGYlLCJ1aWQhOiIzMzA3ODMzOCIsIn1IjoiMTY1MzcxMDU4MTQ0NzZlMzQ5NClm5vaWZyYW1lIjpmYWxzZSwidHMhOjE0OTQ1NzQ2NDM4NDR9

4. Рудик О. Р. Антикризова діагностика суб'єктів господарювання в економіці України / О. Р. Рудик // Наукові записки. Серія : Економіка. – 2013. – Вип. 21. – С. 262–265.

Кіріченко Надія Василівна, магістрант, кафедра фінансів, аналізу та страхування, обліково-фінансовий факультет, Харківський державний університет харчування та торгівлі. Адреса: вул. Клочківська, 333, м. Харків, Україна, 61051. Тел.: (057)349-45-66.

Кириченко Надежда Василиевна, магістрант, кафедра фінансов, анализа и страхования, учетно-финансовый факультет, Харьковский государственный университет питания и торговли. Адрес: ул. Клочковская, 333, г. Харьков, Украина, 61051. Тел.: (057)349-45-66.

Kirichenko Nadejda, magistr, Department of Finance, Credit and Insurance, Accounting and Finance Department, Kharkiv State University of Food Technology and Trade. Address: Klochkivska str., 333, Kharkiv, Ukraine, 61051. Tel.: (057)349-45-66.

Мухіна Маргарита Михайлівна, магістрант, кафедра фінансів, аналізу та страхування, обліково-фінансовий факультет, Харківський державний університет харчування та торгівлі. Адреса: вул. Клочківська, 333, м. Харків, Україна, 61051. Тел.: (057)349-45-66.

Мухина Маргарита Михайловна, магістрант, кафедра фінансов, аналізу та страхування, учетно-фінансовий факультет, Харківський державний університет харчання та торгівлі. Адрес: ул. Клочковская, 333, г. Харьков, Украина, 61051. Тел.: (057)349-45-66.

Mukhina Margarita, magistr, Department of Finance, Credit and Insurance, Accounting and Finance Department, Kharkiv State University of Food Technology and Trade. Address: Klochkivska str., 333, Kharkov, Ukraine, 61051. Tel.: (057)349-45-66.

УДК 658.155

ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

В.В. Настрадін

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **В.М. Лачкова**

Охарактеризовано поняття фінансових ресурсів підприємства, їх функції; наведено класифікацію джерел їх формування; визначено внутрішні та зовнішні фактори, що визначають формування та використання фінансових ресурсів підприємства; запропоновано основні напрями ефективного використання фінансових ресурсів як основи фінансового забезпечення господарської діяльності підприємств.

Ключові слова: фінансові ресурси, функції, капітал підприємства, джерела формування, ефективне використання.

ФОРМИРОВАНИЕ И ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ФИНАНСОВЫХ РЕСУРСОВ ПРЕДПРИЯТИЯ

В.В. Настрадаин

Научный руководитель – канд. экон. наук, доц. **В.Н. Лачкова**

Охарактеризованы понятие финансовых ресурсов предприятия, их функции; приведена классификация источников их формирования; определены внутренние и внешние факторы, определяющие формирование и использование финансовых ресурсов предприятия; предложены основные направления эффективного использования финансовых ресурсов как основы финансового обеспечения хозяйственной деятельности предприятий.

Ключевые слова: финансовые ресурсы, функции, капитал предприятия, источники формирования, эффективное использование.